Besluit raad

Nummer

C.11

Portefeuillehouder

M.J. Versluis

Contact en vragen via

Technischevragen@hollandskroon.nl

Datum raadsvergadering	Datum B&W-besluit
20 december 2022	15 november 2022

Onderwerp
Ondersteuning lagere middeninkomens

Kern van het voorstel
We ontvangen steeds meer signalen dat huishoudens het moeilijk hebben om financieel rond te komen. Ook huishoudens met een inkomen net boven het sociaal minimum. We vragen u te investeren in de groep inwoners met lagere middeninkomens ter preventie van schuldenproblematiek en achteruitgang van hun gezondheid. Het voorstel is om de lagere middeninkomens te ondersteunen door een uitbreiding van de energietoeslag en een incidentele verruiming van de inkomensgrens van de Meedoen regeling.

Voorgesteld besluit
Het college van burgemeester en wethouders stelt de gemeenteraad voor: 1. Incidenteel een bedrag van € 1.000.000,- ter beschikking stellen voor de verruiming van de beleidsregel eenmalige energietoeslag door de inkomensgrens incidenteel te verhogen voor het kalenderjaar 2023 van 120% naar 150% van de bijstandsnorm en dit ten laste te brengen van de reserve sociaal domein; 2. Incidenteel een bedrag van € 162.000,- ter beschikking stellen voor het verhogen van de inkomensgrens van de bijzondere bijstand voor de Meedoen regeling voor het kalenderjaar 2023 van 110% naar 130% van de bijstandsnorm en dit ten laste te brengen van de reserve sociaal domein.

Wettelijke grondslag
Participatiewet

De gemeenteraad besluit: conform besloten
Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20 december 2022. Griffier: Sjaak Vriend HK, 22-12-2022 Voorzitter: Alexander Bügel, 22-12-2022

Aanleiding
Alle inwoners worden op dit moment geconfronteerd met hogere kosten door inflatie in de prijzen van producten, diensten en de energiecrisis. Steeds vaker ontvangen wij geluiden dat inwoners moeten snijden in belangrijke kostenposten en rekeningen lastiger of niet kunnen betalen. Zij vragen om hulp omdat ze het niet meer redden. Het gaat hier om een groep inwoners die nog niet in beeld was bij de gemeente. Zij komen niet in aanmerking voor voorliggende voorzieningen en tegemoetkomingen voor minima, omdat hun inkomen net te hoog is. U heeft hierover ook een motie ingediend. We zijn gestart met het project ‘ondersteuning lagere middeninkomens’ om ook deze inwoners te kunnen ondersteunen. Zoals ook in de memo van 1 november bij u is aangegeven. Ook het uitgewerkte plan van aanpak met daarin ook alternatieve berekeningen is bij dit voorstel toegevoegd.

Beoogd bestuurlijk/maatschappelijk doel/effect
Stress; dat is wat een schuldenlast veroorzaakt die inwoners niet kunnen overzien. Wie onder hoge druk staat blokkeert en is niet meer in staat de juiste actie te ondernemen. Bijvoorbeeld uit onmacht de post niet meer durven openen. En ondertussen groeit de schuld verder. De gevolgen van schulden zijn ingrijpend. Sociaal isolement, depressie, ziekteverzuim, relatieproblemen, echtscheiding, fraudegevoeligheid, het speelt zich af achter talloze voordeuren. Zelfs zelfmoord komt voor. Met dit voorstel voorkomen we: • dat er meer schuldenproblematiek en armoede ontstaat in onze gemeente; • dat kinderen en volwassenen niet meer kunnen deelnemen aan de maatschappij, bijvoorbeeld sport-, school- en culturele activiteiten, doordat zij moeten kiezen waarop zij besparen; • verslechterde fysieke dan wel mentale gezondheid en het terechtkomen in een sociaal isolement, door financiële problemen. Beiden hebben een grote impact op de gezondheidszorg, zowel op korte als op lange termijn. Onderzoekers van het CPB zien een stijging van zo’n 30% in ggz-kosten voor mensen die

problematische schulden krijgen. Verder neemt de kans op ggz-gebruik met 7% toe bij mensen met problematische schulden.

Motivering per voorgesteld besluit

Adviesbesluit 1. Verruiming energietoeslag

De energietoeslag van € 1.300,- per huishouden is nu beschikbaar voor alle inwoners met een inkomen onder de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm, ongeacht de inkomstenbron (dus ook zelfstandigen). Hierdoor vallen veel inwoners buiten de boot met een inkomen net boven deze inkomensgrens. Veel gemeenten merken dat de maatregelen vanuit het Rijk niet voldoende zijn en verruimen daarom de energietoeslag. Ook in Hollands Kroon kloppen inwoners met een laag middeninkomen steeds vaker aan bij ons.

Het voorstel is om incidenteel voor het kalenderjaar 2023:

1. de inkomensgrens te verhogen van 120% van de bijstandsnorm naar 150% van de bijstandsnorm;
2. de hoogte van de energietoeslag voor de doelgroep met een inkomen tussen de 120% en de 150% van de bijstandsnorm trapsgewijs af te laten nemen per inkomensgroep, in verband met de draagkracht van de inwoners.

Hierbij houden we de volgende bedragen per inkomensgroep aan:

Inkomensgroep (% van de bijstandsnorm)	Max hoogte inkomen (p.m. exclusief vakantiegeld)	Hoogte energietoeslag	Inschatting extra kosten 2023
Tot 120%	Alleenstaand tot max € 1.267,- Gehuwd tot max € 1.794,-	€ 1.300,-	
121% - 130%	Alleenstaand € 1.268,- t/m € 1361,- Gehuwd € 1.795,- t/m € 1.944,-	€ 1.100,-	€ 395.175
131% - 140%	Alleenstaand € 1362,- t/m € 1.465,- Gehuwd € 1.945,- t/m € 2.093,-	€ 900,-	€ 335.475
141% - 150%	Alleenstaand € 1.466,- t/m € 1.570,- Gehuwd € 2.094,- t/m € 2.243,-	€ 700,-	€ 268.275
Totaal			€ 998.925

Naarmate het inkomen hoger is, is er wat minder voordeel voor de inwoner bij ontvangst van de energietoeslag. Deze keuze is gemaakt omdat de draagkracht van inwoners groter is naarmate het inkomen

hoger is. Inwoners met een lager inkomen hebben grotere behoefte/noodzaak om financieel ondersteund te worden dan inwoners met een wat hoger inkomen. Dit zien we ook terug in de hulpvragen die momenteel binnenkomen.

Onder aan de streep hebben gehuwden in verhouding tot hun salaris per inkomensgroep gemiddeld rond de € 50,- minder voordeel aan de energietoeslag en alleenstaanden gemiddeld rond de € 100,-.
Vanwege verschillende redenen is ervoor gekozen om de bedragen voor gehuwden en alleenstaanden gelijk te houden:

- Om verruiming van de regeling zoveel mogelijk in lijn met de oorspronkelijke regeling te houden. Bij de huidige inrichting krijgen alleenstaanden en gehuwden ook hetzelfde bedrag;
- Om de verruiming in lijn met de inrichting van andere gemeenten te houden. Ook bij andere gemeenten wordt geen onderscheid gemaakt tussen alleenstaanden en gehuwden in de hoogte van de energietoeslag;
- Om het overzichtelijk voor de inwoner te houden;
- Om het werkbaar voor de uitvoering te houden.

Het verschil is daarnaast te verantwoorden omdat alleenstaanden over het algemeen gemiddeld minder verbruiken aan energie dan gehuwden/samenwonende partners.

Ondanks dat er in 2023 een prijsplafond geldt, zijn de prijzen van energie- en gas zodanig gestegen dat inwoners er op achteruit gaan, ook met het prijsplafond. Het Nibud geeft ook aan dat het prijsplafond ook niet alle problemen zal oplossen. Inwoners die bijvoorbeeld vanwege medische problemen meer energie gebruiken hebben nog altijd een hoge energierekening. Ondanks het prijsplafond is extra ondersteuning dan ook nodig.

In 2022 hebben de inwoners die tot de 120% van de bijstandsnorm zitten de eenmalige energietoeslag al ontvangen. We hebben er daarom voor gekozen om de energietoeslag vanaf 2023 te verruimen. Voor de inwoners die nu boven de 120% van de bijstandsnorm zitten, hebben wij het maatwerkbudget wat we kunnen inzetten, mochten zij in 2022 in de problemen komen.

Adviesbesluit 2. Incidentele verhoging inkomensgrens Meedoen
Met een incidentele verhoging van de inkomensgrens voor de Meedoen regeling van 110% van de bijstandsnorm naar 130% voor het kalenderjaar 2023, trekken we de inkomensgrens gelijk aan die van het gemeentepakket bij Univé. Ook dit is een minimaregeling in het kader van gezondheid. Op deze manier

wordt het minimabeleid voor onze inwoners meer gelijk getrokken, wordt een grotere doelgroep bereikt en dempt deze maatregel de inkomensval als inwoners inkomsten gaan verdienen die net boven de norm zijn. Voor inwoners die net boven de grens van 130% voor Meedoen vallen, kunnen we maatwerk bieden d.m.v. het maatwerkbudget.

We willen dit de komende maanden gaan monitoren of en in hoeverre de nieuwe doelgroep gebruik gaat maken van Meedoen. Wij verwachten dat de crisis op lange termijn voelbaar zal zijn voor inwoners met een lager middeninkomen. Mogelijk dat naar aanleiding van de uitkomst van evaluaties en de stand van zaken van de energiecrisis voor 2024 een voorstel wordt ingediend om de aanpassing van de Meedoen regeling te verlengen, structureel dan wel met één jaar.

Kanttekeningen en risico's (incl. argumenten)
Voor beide voorstellen geldt dat we geen extra gelden van het Rijk ontvangen. De verruiming moeten wij als gemeente zelf bekostigen. In ons voorstel is er rekening mee gehouden dat niet alle inwoners de energietoeslag en Meedoen regeling aanvragen. De gebruikte cijfers zijn gebaseerd op het huidige gebruik van beide regelingen onder de huidige doelgroepen. Het is mogelijk dat door inzet van een communicatiecampagne en de verspreiding van folders over onze minimaregelingen, een groter percentage van de doelgroepen gebruik maakt van de regelingen. In dat geval kan het begrote bedrag hoger uitvallen dan in dit voorstel is opgenomen. Op dit moment bereiken we al enkele jaren redelijk stabiel ongeveer 50% van de huidige doelgroep voor Meedoen. In verband daarmee is het aanhouden van dit percentage wel reëel. **De energietoeslag** De eenmalige energietoeslag is een tijdelijke regeling van het Rijk. Het kabinet heeft al aangegeven dat dit geen structurele regeling is door de grote (financiële) omvang hiervan. De voorgestelde verruiming is een verruiming die wij als gemeente op eigen initiatief nemen. Wij maken hierbij gebruik van de beleidsvrijheid die door het Rijk is gegeven rondom de energietoeslag. Wij kunnen daardoor als gemeente zelf besluiten of - en in hoeverre - we deze verruiming bieden aan onze inwoners. Daarom kunnen wij als gemeente zelf de kaders, zoals de tijdelijkheid ervan, bepalen. Hierdoor is er geen risico dat de verruiming een structurele kostenpost wordt, als de overheid alsnog overgaat op verlenging van de energietoeslag in 2024.

Alternatieven (incl. argumenten)
Alternatieven energietoeslag Het aantal alternatieven voor een verruiming van de energietoeslag wat betreft de hoogte van de bedragen en de inkomensgrens is groot. Er zijn heel veel mogelijkheden te bedenken. De meest voorliggende alternatieven zijn hieronder en in de berekeningen uitgewerkt maar deze zijn dus zeker niet limitatief. • De hoogte van de energietoeslag niet trapsgewijs af laten nemen, maar de hoogte van de energietoeslag voor de hele doelgroep met een inkomen tot 150% van de bijstandsnorm op het bedrag van € 1300,- vaststellen. Dit brengt extra kosten met zich mee. Zie bijlage 2 voor de hoogte van deze extra kosten. Daarnaast is naarmate het inkomen hoger is, de draagkracht van de inwoner ook groter. De noodzaak om voor de hele doelgroep hetzelfde bedrag aan te houden is daarom minder aanwezig. • De inkomensgrens vaststellen op een lagere maximumgrens, namelijk op 130% of 140% van de bijstandsnorm. Deze berekening is terug te vinden in het projectplan. De verwachting is dat met deze lagere inkomensgrenzen er alsnog een grote groep tussen wal en schip valt, terwijl zij wel financiële ondersteuning nodig hebben. Dit zien we ook terug in de inkomens van de mensen die al bij ons hebben aangeklopt voor financiële hulp. **Alternatieven Meedoen** • De inkomensgrens verhogen naar 120% in plaats van naar de voorgestelde grens van 130% van de bijstandsnorm. Dit betekent dat de regeling niet gelijk aan de andere ondersteuningsmaatregel in het kader van gezondheid is. Kiezen voor verhoging naar 120% brengt het risico met zich mee dat veel inwoners alsnog niet voldoende ondersteund worden. Vanuit Meedoen kan juist worden ingezet op fysieke en mentale gezondheid door het mogelijk maken deel te kunnen nemen aan sport- en culturele activiteiten. Daarnaast komt het bereik bij verhogen naar 120% neer op ondersteuning van 508 inwoners (geschat bereik is hierbij 50%). Bij verhoging naar 130% is het bereik 999 inwoners (geschat bereik is hierbij 50%). (bron: minimascan Stimulansz) • De inkomensgrens verhogen naar 140% of 150%. Dit brengt hogere kosten met zich mee. Zie bijlage 2 voor de hoogte van deze extra kosten. Daarnaast vinden zowel een inkomensgrens van 140% of 150% geen aansluiting bij huidige inkomensgrenzen van andere minimaregelingen (afgezien van de tijdelijke energietoeslagregelingen), zowel in onze gemeente als in de regio.

Financiële gevolgen	
Kosten	€ 1.200.000 incidenteel
Dekking binnen begroting	Programma: Vitaliteit Cluster: Bestaanszekerheid
Geen dekking binnen begroting	Dekkingsvoorstel: € 1.161.000 ten laste te brengen van de reserve sociaal domein. In deze reserve resteert na deze besteding nog € 1.686.000.
Fiscale gevolgen	Niet van toepassing.

Toelichting:

Algemene toelichting:

Voor de berekeningen is gebruik gemaakt van de cijfers uit de minimascan van Stimulansz.

Aanpassing inkomensgrens energietoeslag

We stellen voor om het bedrag ten laste te brengen van de reserve sociaal domein. In voorgaande jaren hebben we deze reserve gebruikt om stijgende kosten voor ondersteuning en zorg te kunnen dekken. We vinden het legitiem om in deze bijzondere omstandigheden de reserve ook aan te spreken voor deze vorm van ondersteuning. In deze reserve resteert na deze besteding bovendien nog € 1.686.491,- om in te zetten voor Wmo en jeugdzorg. Er is geen verwachting dat het Rijk de energietoeslag gaat verruimen of hiervoor nog extra gelden geeft aan gemeenten.

Zie bijlage 2 voor de berekeningen van de extra kosten voor de verruiming van de energietoeslag.

Aanpassing inkomensgrens Meedoen regeling

In 2021 is voor het bedrag van € 275.125 Meedoen toegekend. Het gebruik van Meedoen is de afgelopen jaren redelijk stabiel. De cijfers van 2021 geven daarom een goed beeld van de jaarlijkse kosten van de Meedoenregeling.

De kosten van de verhoging van de inkomensgrens van 110% van de bijstandsnorm naar 130% van de bijstandsnorm zijn geraamd op incidenteel € 161.563,- extra Zie bijlage 2 voor de berekening van dit bedrag. Mogelijk komt wel een verzoek tot verlenging van de verhoging van de inkomensgrens voor Meedoen in 2024.

Communicatie
Om inwoners te bereiken en te informeren over de ondersteuning die wij bieden om rond te komen, worden er verschillende kanalen ingezet: • Website van Hollands Kroon, waar alle informatie op B1 niveau geschreven is (inclusief iconen) en volledig up to date gehouden wordt. • Facebookgroep van Schulddienstverlening, waar nieuwsberichten geplaatst worden. • Alle sociale media kanalen van onze gemeente • Lokale/regionale media worden geïnformeerd • Elk huishouden in Hollands Kroon krijgt flyer in de bus waarin alle regelingen om rond te komen worden genoemd. Ook wordt hier verwezen naar verschillende websites en contact gegevens voor meer informatie en om een regeling aan te vragen. • We informeren uiteraard Incluzio Hollands Kroon en daarnaast de Voedselbank, het Arkerboetje en andere ketenpartners.

Bijlagen
1. Projectplan 2. Berekeningen aanpassingen 3. Handboek bijzondere bijstand 2022 incidentele aanpassing Meedoen 4. Aangepaste beleidsregel uitvoering regeling eenmalige energietoeslag minima

Digitally signed by Zynyo B.V.
Date: 2022.12.22 17:42:00 CET
Document ID:
c18ff980-99d3-4f7b-a48e-4786baeebb1f